

KONDOR VILMOS

SZÉLHÁMOS
BUDAPEST

Open Books

1.

Gordon tarkójára tolt kalappal állt a domboldalba felfutó kis utca közepén, kezében egy cetlivel, és ugyan tudta, hogy alig öt perc sétára van a Döbrentei tértől, mégis úgy érzett, mintha egy másik világba lépett volna, amint elkezdett felfelé baktatni a Tabán oldalában.

Miután leszállt a 14-es villamosról, hirtelen megértette, hogy kollegái miért emelték az arcuk elé a kezük ügyébe eső első napilapot, amikor Turcsányi Gyula, a rendőri rovat vezetője becsapta maga mögött a szerkesztőség ajtaját, Gordon meg ott állt a redakció közepén, kezében a már akkor gyűrött cetlivel, rajta a viccnek látszó utcanévvel: Zsák utca. A feladat egyszerű volt. El kell mennie a Tabánba. Természetesen hallott a Tabánról, mindenki hallott a Tabánról, még az is, aki azt mondja, hogy nem – az élmény mégis teljesen felkészületlenül érte.

Nem mintha Pest meg a belváros ingermentes környék lett volna a rikkancsok kiabálásával, a villamosok csörgésével, az automobilmek túlkölésével, a kézikocsik pattogásával, a kurjongatásokkal, egyszerűen az élet vérbő lüktetésével, ám amint belelépett a Szem utca aljában az első szennyvizes tócsába, kezdte sejteni,

hogy itt másfajta ingerekkel találkozik majd. Elég volt harminc-negyven lépést tennie a felfelé vánszorgó kis utcában, hogy a város zaját és szagát máris elfeledtesse vele a Tabán... – ahogy Turcsányi nevezte – bája.

Eleve nem volt minek csilingelnie, mert ezeken a görbe, meredek utcákon nemhogy villamos, de még automobil sem járhatott, sőt itt még a szekerek is erősen szenvedhettek az előrejutással. Ott állt hát Gordon a Szem utca közepén, a foghíjas macskaköveken, két lába között szennyvíz csordogált, balról egy kecske mekegett, jobbról, egy nyitott ablak mögül egy félrehangolt tangóharmonika nyögte, hogy „Lesz maga juszt is az enyém”, az egyik kapun pedig egy fogatlan vénember dugta ki a fejét, beletúrt szakállába, sercintett egy hegyeset pont Gordon lába elé, a macskakőre, és botjával úgy bökődött maga elé a levegőbe, ahogy azt Clair Vilmos tanította a vívóiskolájában.

– Elnézést! – szólította meg Gordon. – A Zsák... khm... utcát keresem.

– Azt keresheti! – rikkantotta az öreg, azzal bevágta a kaput, amitől az egyik ablakban kornyadozó muskátli némi jogos hezitálás után leesett a párkányról. A tangóharmonikás abbahagyta a játékot, a muskátlinak otthont adó ablak kinyílt, és kipillantott rajta egy harcsabajszú fiatalember, rezignáltan konstataulta a virággal történeteket, enyhén vérekes szemét Gordonra emelte, lassan és lesújtóan a fejét rázta, aztán pár pillanat múlva felcsendült a tangóharmonikán a „Bözsi, ne sírjon”.

Gordon átlépett a szennyvízerecskén, és ballagott tovább, ám mire felért az utca tetejére, legszívesebben

befeküdt volna a muskátli mellé az árnyékba. A „gatya-rohasztó hőség”, ahogy azt Turcsányi fogalmazta, új értelmet látszott nyerni a napsütötte domboldalban, ahol a házak hol előre dőltek, hol hátra, hol oldalra, de egyenesen egyik sem állt. Gordon érezte, hogy lassan ő is dülöngélni kezd. Ebben a melegben, ebben a szaharai forróságban egyedül egy barlang mélye jelenthetett volna némi felüdülést, de Gordon – aki soha az életben nem kezdte a napot időjárási hírekkel, most azonban még *Az Est* Embersport rovatát is hátrább sorolta – tudta, hogy több esélye van hús barlangra bukannia, mint az elkövetkező napokban az esernyőjét használnia.

Alig hitt a szemének, amikor az utca végére érve befordult, és egy SÖR és BORCSARNOK elnevezésű kocsmát pillantott meg. Szomjat alkohollal elvből nem oltott, mégis erőt vett magán, és megindult a bejárat felé. Ha mást nem, hát álldogál egy kicsit a sötétben, máris jobban fogja érezni magát tőle. A kocsmajtó nyikorogva nyílt, Gordon pedig belépett rajta, nyakát behúzva, óvatosan, mint aki nem tudja, mire számíson. A kis asztalok üdítő összevisszaságban álltak a helyiségben, volt, amelyik körül több szék is állt, volt, amelyik körül egy sem, és volt olyan asztal, amely körül öt-en ültek három széken. Noha Gordon szeme hamar megszokta a félhomályt, nem erőltette meg magát, hogy kiderítse, ki, hol, illetve min ül. Az ablak előtt, egy háromlábú asztal mellett cilinderes férfi olvasta egyenes háttal a *Budapesti Hírlap* egyik februári számát, amely még mindig azt harsogta, hogy Bethlenen a világ szeme, Párizsba kell utaznia, és persze az optánszörök,

azok micsoda fránya dolgok. A férfi a lóverseny eredményeit böngészte csíptetője mögül, utóbbiba azonban üveg már nem jutott, vagy ha igen, hát réges-régen elveszett. Gondosan jegyezte az eredményeket, néha a fejét csóválta, néha mindentudón bólogatott.

Gordon mögött ekkor megszólalt egy vékony gyerekhang:

– Zárva vagyunk.

– Értem – felelte Gordon. – És mikor nyittok ki?

– Majd ha mindenki hazament – rántotta meg a kölyök vézna vállát, amelyen úgy lógott az atlétatrikó, akár egy rozoga szobainason a hentes köténye.

– És mikor megy haza mindenki? – érdeklődött tovább Gordon.

– Hát, amikor bezárunk.

– Akkor kérek egy viceházmestert – közölte Gordon. – Hideg szódával. Jéghideggel.

A fiú bólintott, Gordon pedig követte a pulthoz, amelynek túloldalán egy szakállas férfi aludt kötényére bukott állal. A fiú bort lötytyintett egy pohár aljába, és addig mozgatta a szódásüveget, amíg ki nem préselte belőle a szükséges mennyiségű folyadékot, aztán Gordon elé tette, aki a pultra rakott egy ötvenfillérest.

– Ennyi pénze van? – húzta fel dús szemöldökét a kölyök. – Ennyi pénzért olyan szódát adtam volna, ami-ben van bugyborék.

Gordon belekortyolt a viceházmesterbe, majd miután leerőltette torkán az első kortyot, a fiúhoz fordult.

– És mennyi pénzért adtál volna hideg szódát?

– Nincs az a pénz, amiért én hideg szódát tudnék adni – felelte a kölyök. – Mert hát hoznak, de hűteni,

azt nem már tudjuk, a jegeskocsi meg egyszer ugyan feljött ide, apám mesélte, valamikor huszonháromban, amikor gróf Csekonics mulatott egy éjszakát a Poldi bácsinál, tudja, a Földy Marcsi szubrettel, de akkor is, mire fölért a ló a jéggel, mindenhol dült a víz. A jégtárolóból, a ló hátáról, meg a kocsis homlokáról.

Gordon a felénél elvesztette a fonalat, de ezt a botrányos ital számlájára írta. Ha a szóda nem lett volna ilyen meleg, akkor talán nem hozza ki a bor savasságát, már ha bor volt az egyáltalán, amit ivott, de Gordon hirtelen belátta, szinte megvilágosodásszerű határozottsággal: vagy ez a viceházmester most, vagy a szomjhalál később. Bal kezével a pultba kapaszkodott, és ledöntötte az italt a torkán. A fiú szörnyülködő együttérzéssel nézte.

– Kér egy falatka vereshagymát? Makói.

– Minek?

– Hát, hogy elvegye az ital ízét – magyarázta a fiú.

– Ennek semmi sem tudja elvenni az ízét – felelte Gordon, miközben feje pördült egyet láthatatlan tengelye körül.

– Kér még egyet? – tudakolta a fiú.

– Csak ha segítesz nekem.

– Nem! – emelte fel a fiú a kezét. – Én nem vagyok olyan!

– Tudom, nem is arra gondoltam...

– A kezét sem fogom, miközben iszik! Ne is kérjen tőlem ilyesmit!

Gordon sóhajtott, előszedett a zsebéből egy egypengőst, és a pultra tette.

– Ha segítesz...